A NAGYSZALONTAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1891. AUGUSZTUS 17. NAPJÁN

N.-SZALONTÁN TARTOTT KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA:

BALOG AMBRUS

EGYHÁZM. FŐJEGYZŐ.

DEBRECZEN,
NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJ ÁBAN
1891. — 887.

A NAGYSZALONTAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1891. AUGUSZTUS 17. NAPJÁN

N.-SZALONTÁN TARTOTT KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA:

BALOG AMBRUS

EGYHÁZM FŐJEGYZŐ.

DEBRECZEN,
NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.
1891. — 887.

A nagy-szalontai ev. ref. egyházmegye 1891. aug. 17-én Nagy-Szalontán tartott közgyűlésének jegyzőkönyve.

Jelen voltak:

Szél Kálmán esperes és **Tisza Kálmán** egyházmegyei gondnok elnöklete alatt:

I. Tanácsbirák:

Lelkészi részről:	Világi részről:
Böszörményi Károly	Ercsey Sándor
Nagy Péter	Tisza István
Balog Ambrus	Sántha István
Márk Ferencz	Dr. Balogh Elek.
Nagy Imre	

II. Jegyzők:

Balog Ambrus, Nagy Imre lelkészi-, Sántha István és Borbély László világi részről.

III. Lelkészek:

Böszörményi Lajos n.-szalontai, Böszörményi Pál bajji, Hajdu Elek vadászi, Bagdi János anti, Kolumbán Áron köte-gyáni, Szondi Géza szentleányfalvai, Sipos Imre belényesi, Barna Zsigmond sonkolyosi, Bethlendi Sándor tamásdai, Ónodi Sándor mező-gyáni, Kozma Zsigmond m.-sasi, Miklósi Béla erdő-gyaraki, Kis György szakáli, Hunyadi László feketetóthi lelkésztársak és Vadas Gyula cserméi segédlelkésztanitó.

IV. Egyházak világi képviselői:

Szathmári Zsigmond és Szathmári Mihály N.-Szalontáról, Kis Károly Komádiból, Szilágyi György Sarkadról, Ákosi József Ugráról, Máté Sándor N.-Harsányból és Gazsó János Tamásdáról.

———

Elnöklő esperes — buzgó ima után — szivének teljességéből üdvözölvén elnöktársát *Tisza Kálmán* egyházmegyei gondnok ő nagyméltóságát, ki egyházi közügyeink iránt tanusitott lankadatlan érdeklődésével, ernyedetlen buzgóságával mindnyájunknak példa gyanánt szolgál; szivesen üdvözölvén a tanácsbirói és jegyzői kart, kik segitenek épiteni szeretett egyházunknak fejlődését, biztositani jövőjét; szivesen üdvözölvén a lelkészeket, az egyházaknak világi képviselőit, átalában a gyűlés minden alkotó tagjait: jelen közgyűlést — a szives üdvözlet viszonzásául felhangzó lelkes „*éljenek*“ között — megnyitottnak nyilvánitja.

———

56. Az egyházak képviselői

a fent kitett sorrendben, megbizó leveleik rendben levén: *igazoltatnak*. B. A.

57. Fábián László, Benedek László világi tanácsbirák, Csiha Márton erdőhegyi, -- Csák József ménes-gyoroki, — Szilágyi Sándor boros-sebesi lelkészek az esperesi hivatalhoz küldött értesitéseikben jelentik, hogy másnemű elfoglaltatásaik miatt a mostani közgyűlésen meg nem jelenhetnek.

Sajnos tudomásul vétetik. B. A

58. Az összeállitott tárgysorozat felolvastatván:

hitelesittetik, s tanácskozási sorrendül elfogadtatik B. A.

59. Ferenczi Gedeon lelkészi tanácsbiró sulyos betegsége miatt, eddig viselt egyházmegyei tanácsbirói tisztéről lemond.

Egyházmegyei közgyűlésünk Ferenczi Gedeonnak, ki, mig ereje és egészsége engedte, egyházmegyei közügyeink elintézésében tevékeny részt vett, a tanácsbiróságról való lemondását, *eddig való hűséges szolgálatainak jegyzőkönyvi elismerése mellett* tudomásul veszi és elfogadja.

Esperest pedig megbizza közgyűlésünk, hogy hivja fel a kebelbeli egyházak presbyteriumait, hogy lelkészi tanácsbiróra szavazzanak; a bejött szavazatokat a szavazatbontó bizottság számlálja össze, s az eredményt, — *esetleg több*

izben való szavazatok elrendelése utján is — állapitsa meg, hogy a jövő egyházmegyei közgyűlésre a *bevégzett eredmény* megerősités végett felterjeszthető legyen. B. A.

60. Olvastatott a következő *esperesi jelentés* a törvényszerü egyházlátogatásról, s ezzel kapcsolatban tárgyaltatott az okányi és nagy-zerindi presbyterium iskola ügyre vonatkozó kérvénye:

Nagytiszteletü egyházmegyei közgyűlés!

A folyó évi törvényszerü egyházlátogatásról szóló jelentésemet a következőkben van szerencsém beterjeszteni:

Két egyházban, u. m. N.-Szalontán és Geszten személyesen, — Sarkadon *Ercsey Sándor* egyházmegyei tanácsbiró urral; — M.-Gyánban s a felügyelete alatti gyanté pusztai iskolában, — S.-Kereszturon, Okányban, — Zsadányban és Komádiban *Nagy Imre* egyházmegyei tanácsbiró urral együtt teljesitettük a törvényszerü egyházlátogatást.

A bajji, — tamásdai, — bélzerindi, — vadászi, cserműi, — ágyai, — szintyei, — erdőhegyi, — nagyzerindi, — f.-gyarmati, — anti, és kötegyáni egyházakban *Böszörményi Károly* és *Nagy Péter* egyházmegyei tanácsbiró urak; — a szent-leányfalvai és szemlaki egyházakban *Fábián László* és *Márk Ferencz* e. m. tanácsbiró urak; M.-Gyorokon, *Kocsa Károly* lelkészszel, — Radna-Lippán *Csák József* lelkészszel, — Kis-Peregen és Német-Peregen *Szondy Géza* lelkészszel együttesen, — Boros-Sebesen, — Bokszegen, — Pankotán és Aradon pedig egyedül *Márk Ferencz* egyházmegyei tanácsbiró; — az erdő-gyaraki, — árpádi, — fekete-tóti, — tenkei, — gyantai, — széplaki, — b.-ujlaki, — sonkolyosi, belényesi, — fenesi, — tárkányi, — nyéger-falvai, — remetei egyházakban *Balog Ambrus* egyházmegyei tanácsbiró, *Kozma Zsigmond* lelkészszel, — Ugrán *Márk Ferencz*, — Nagy Harsányban *Nagy Imre* tanácsbiróval; — a b.-böszörményi, — k.-apátii, — m.-sassi, — m.-homorogi, — és szakáli egyházakban *Márk Ferencz* és *Nagy Imre* egyházmegyei tanácsbiró urak végezték azt felkérésem folytán.

A tisztelettel ide zárt egyházlátogatási jegyzőkönyvek alapján a következő fontosabb és részben hatósági intézkedést igénylő ügyeket van szerencsém kiemelni:

1. *Jeles tanitók*: *Mikó Márton* sarkadi fitanitó, *Kapéri Károly*, *Kovács Béla* nagy-szalontai fiu, *Török Gyula*, *Sütő Antal*, *Szabó Gyula*, *Bak János* nagy-szalontai leánytanitók; *Kiss István* kötegyáni leány-, *Tóth Lajos* bokszegi-, *Kutasi Ferencz* b.-böszörményi fi-, *Szentjóbi Sz. Kálmán*, belényesi fi-, *Somogyi József* gyantai fitanitó, *Kis Gábor* okányi leánytanitó.

2. Jó iskolává lett a szemlaki, mióta vezetője Juhász József, — javult a Nagy István vezetése alatti okányi vegyes iskola, valamint a mező-gyáni leányiskola, mióta tanitója Antal Imre.

3. A vallás- és énektanitást jeles eredménynyel végezték Aradon a községi iskolákban *Nagy Sándor* orgonista-kántor; a felső iskolákban *Csécsi Imre* h.-lelkész, — Belényesen az állami leány-iskolában *Szentjóbi Szabó Kálmán*, a vallás-tanitást *Sipos Imre* lelkész; — Radna-Lippán jó eredménynyel *Fogarasi Bálint* h lelkész; Sonkolyoson *Barna Zsigmond* lelkész.

4. Nagy mérvü hanyatlást mutat a Kovács Antal vezetése alatt álló szent-leány-falvai vegyes iskola, melyben a növendékek ismerete csakis a gépies irásra és olvasásra szoritkozik. Mivel azonban az egyházlátogató küldöttség előtt beigazolva lett az, hogy egyfelől nagymérvü a tankötelesek mulasztása Szent-Leányfalván, másfelől, hogy a tanitó csekély fizetését is utólagosan és rendetlenül kapta vagy épen nem is kapta ki, ugy hogy élelme megszerzése végett, iskoláját elhagyva, Aradra volt kénytelen bemenni, s ottani rokonai és ismerősei körében megélhetését biztositani : mindezek alapján az egyházlátogató küldöttség véleményével egyezőleg : utasitandónak vélem Kovács Antalt a legkomolyabb következményekre utalás mellett, hogy a jövő iskolai évben elhanyagolt iskoláját hozza helyre, mit ha megfelelő mértékben nem teljesitene, a fegyelmi eljárást foganatositsa ellene az 1892-ik évben eljáró egyházlátogató küldöttség. Másfelől az állásából folyó kötelességét annyira elhanyagoló *szent-leányfalvai presbyterium és annak elnöke* fegyelmi eljárás terhe alatt utasitandó kötelességének pontos teljesitésére, ugy az egyházi hivatalnokok fizetésének kiadása, mint a tankötelesekkel leendő törvényszerü eljárás, — és a tanitó működésének ellenőrzése tekintetéből.

5. Okányban a vegyes iskola tanterme még most is kijavitatlanul és olyan rozzant állapotban levén, hogy az könnyen közveszélyessé válhatik : utasitottam a presbyteriumot, hogy mivel e hiány pótlására már évekkel ezelőtt ismételve figyelmeztettem az iskola fentartó-testületet, haladéktalanul gondoskodjék, uj és törvényszerü tanterem oly módon leendő előállitásáról, hogy az *már folyó év szeptemberében a közhasználatnak átadható legyen.* És mert azt is tapasztalnom kellett Okányban, hogy nemcsak a köteles közigazgatási tartozásaikkal vannak hátralékban, hanem az *1890. évi beszedett közalapi járulékot is az egyház folyó szükségeire elköltötték*, — mert egyházi adó követeléseik nagy mértékben hátralékban kint vannak : hivatkozással az egyházi törvényekben kifejezett felelősségre, utasitottam a presbyteriumot, hogy ezen visszaélést mielőbb hozza jóvá, az illetéktelenül elköltött közalapi járulékot fizesse ki, s arról tegyen jelentést az esperesi hivatalnak, — továbbá mindjárt aratás végeztével a hátralékban levő egyházi adó behajtásáról, az egyházi törvény értelmében gondoskodjék és annak eredményéről legkésőbb november 1-ig az esperesi hivatalhoz tegyen jelentést :

6. Sarkadon ismételve tapasztalván, hogy a tanügyre nézve milyen hátrányos az, hogy egy oly népes egyház tanitója kántor-képen van alkalmazva; utasitottam a presbyteriumot, hogy az önálló kántorság szervezéséről mielőbb intézkedjék. Ezen önálló kántor teendői közé sorozva az

egyházi jegyző és számvevő teendőit is. Utasitottam továbbá a sarkadi presbyteriumot, hogy a regale váltság kártalanitásául nyert 1446 frt 08 krról, mint törzsvagyonról, — továbbá a két keresztyén egyház együttes takarékpénztára felosztatván, — az e czimen az egyháznak 1247 frt 87 krról, mint alapitványi összegről, évenként a gondnoki számadás kapcsában terjeszszen be jelentést az egyházmegyei számvevő-szék elé.

7. A zsadányi presbyteriumot felhivtam, hogy a H. Német Ferencz és neje Oláh Teréz által tett alapitványi tőkéről, — melynek állaga 644 frt 25 kr, — valamint a T. Tar József-féle alapitványról, — melynek állaga 353 frt, az egyházlátogatóság elé terjesztett számadást, — a gondnoki számadás kapcsában évenként terjeszsze föl az egyházmegyei számvevő-szék elé.

8. Belényes Ujlakon az egyház közszükségeinek fedezésére gyüjtött 1400 frtnyi tőkepénz, — ismételt meghagyás daczára, — mind a mai napig sem levén törvényszerüen kiállitott kötelezvényeken elhelyezve: *fegyelmi eljárás terhe alatt utasitva lett ugy a presbyterium, mint annak elnöke*, hogy a hiányos kötelezvényeket más, a törvény kivánalmainak mindenben megfelelő kötelezvényekkel cseréljék ki, s ennek megtörténtéről folyó évi október elsőig az esperesi hivatalhoz jelentést tegyenek; — továbbá annak állagáról és felhasználásáról a gondnoki számadás kapcsában évenként számoljanak az egyházmegyei számvevőszéknek.

És mert Remetén hasonló eset forog fent mintegy 150 forint tőkepénzre nézve: *ugy a remetei presbyterium, mint annak elnöke fegyelmi eljárás terhe alatt utasitandó*, egyfelől ezen kötvények hiányainak szabályszerü pótlására, másfelől arra, hogy ezen pénzről évenként terjeszsze be számadását a gondnoki számadásokkal együtt az egyházmegyei számvevőszékhez.

9. M.-Homorogon a templom olyan tarthatatlan rosz állapotban levén, hogy az rendőri tekintetből könnyen közveszélyessé válhatik, — a homorogi presbyterium, általa az egyházközség saját jól felfogott érdekéből hatóságilag felhivandó, hogy tovább el nem odázható templom-épitéséről gondoskodjék, annyival is inkább, mivel erre már némi pénzalapja is van; s e tárgyu jelentését az esperesi hivatalhoz folyó év végéig terjeszsze be.

10. Remetén arról győződvén meg az egyházlátogató küldöttség, hogy az állami iskolában a ref. vallástanitásra kiszabott hetenkénti 2 óra kevés, s a miatt a tanterv nem tartható meg: javasolja, hogy e baj orvoslása czéljából a ref. vallás-órák szaporittassanak, nevezetesen minden héten csütörtökön, a midőn az állami iskolában a tanitás szünetel, az ev. ref. növendékek vallástanitása czéljából jelenjenek meg az iskolában.

11. Mivel a szükséges taneszközök még most sincsenek mindenütt beszerezve, és mert több helyütt, mint pl. Komádiban, Okányban, Geszten, Tenkén a tanitók önhatalmulag az egyházkerület által kötelezővé tett tankönyveket mással cserélik fel: hivatkozással az e tárgyu egyházmegyei és egyházkerületi végzésekre, fegyelmi eljárás terhe alatt utasitandók egyfelől a presbyteriumok a szükséges taneszközök, vezérkönyvek, haladéktalan

beszerzésére; másfelől a tanitók azoknak tantervszerü használására, valamint a tanköteles mulasztókkal szemben a törvényszerü eljárásra.

12. Örömmel jelenti be az egyházlátogatóság *borossebesi lelkész Szilágyi Sándor* azon buzgó áldozatkészségét, miszerint az egyház megrongált épületeinek, első sorban a lelkészlaknak helyrehozására, *egy ezer* forintot adományozott és tényleg ki is fizetett; — továbbá a radna-lippai protestáns egyház reménynyel biztató fejlődését."

Tudomásul vétetik

a) *Inditványai és intézkedései* helybenhagyatván és hattározattá emeltetvén: *kötelező erejüekké tétetnek.*

b) Az okányi presbyteriumot pedig, az általuk beadott s egészen ellenük bizonyitó szakértői vélemény alapján is szigoruan kötelezi egyházmegyei közgyűlésünk, hogy addig is, mig uj tantermet épitenének, vegyes iskolájuk tantermét már a beálló iskolai évben okvetetlenül javitsák ki annyira, hogy az *sötét, szük, alacsony volta miatt a gyermekek egészségének naponként ártalmára ne legyen.*

c) A nagy-zerindi presbyteriumnak azon jelentését, melyszerint a leányiskola épületben egy második tanterem berendezését elhatározták azon hitben, hogy ez által eleget tesznek az egyházmegye 79—1889. számu végzésének, mely a 24—1891. számu végzésben megsürgettetett — tudomásul veszi ugyan egyházmegyei közgyűlésünk, de világosan kimondja, hogy ezen intézkedést csak *ideiglenesen egy évre* csak kisegitőül fogadja el, azon szigoru utasitás mellett, hogy a 79—1889. számu egyházmegyei végzésnek 1892. szeptember 1-ső napjára eleget tenni ismerjék *elengedhetetlen* kötelességüknek.

d) Kovács Antal szent-leányfalvai tanitó épen ugy, mint a szent-leány-falvai presbyterium és annak elnöke fegyelmi eljárás terhe alatt utasittatnak hivatalos kötelességeik betartására és pontos teljesitésére.

e) Boros-sebesi lelkész *Szilágyi Sándor* azon buzgó áldozatkészségét, hogy egyháza részére *egy ezer* forintot adományozott és tényleg ki is fizetett, *jegyzőkönyvi köszönet mellett*, azon ohajtással veszi örvendetes tudomásul egyházmegyei közgyűlésünk, hogy az adományozó ifju lelkésznek, az evangyéliomi özvegy filléréhez hasonlitó, párját ritkitó anyagi áldozata teremje meg számára bőséges erkölcsi kamat gyanánt gyülekezete nagyjainak és kicsinjeinek méltányló elismerését, önzetlen becsülését és tisztelő szeretetét. B. A.

61. Olvastatott az elnökileg elintézett ügyekről a következő esperesi jelentés:

„Nagytiszteletü egyházmegyei közgyűlés!

Az egyházmegye utóbbi közgyűlése óta elnökileg elintézett közérdekü ügyekről, a következőkben van szerencsém beterjeszteni jelentésemet:

1. Folyó évi junius 23-án 990. szám alatt püspök ur értesitvén arról, miszerint apostoli királyunk Ő Felsége az országos zsinatnak folyó évi deczember 5-én Budapesten megnyitását kegyelmesen engedélyezte, egyszersmind az egyházkerületi közgyűlés megbizásából utasit, hogy a zsinati képviselők megválasztásának mielőbbi foganatositására hivjam föl a presbyteriumokat, miért is junius hó 24-én 352. szám alatt minden lelkészi hivatalhoz küldött külön körrendeletben felhivtam a presbyteriumokat, hogy folyó évi augusztus hó 1-ig küldjék be az esperesi hivatalhoz a zsinati képviselőkre (2 rendes, 2 pót, összesen 4 tagra) adandó szabályszerüen kiállitott szavazataikat.

2. Junius 9-én 389. szám alatt jóváhagytam a b.-sebesi ev. ref. egyháznak presbyteriumi és egyházközségi közgyűlési jegyzőkönyvét s illetőleg szabályszerü kötelezvényét, melyben 6 és ½ % kamatláb mellett 2000 frtos törlesztési kölcsönt vett fel a szebeni földhitelintézettől 38 év tartamára, valamint felhatalmaztam a b.-sebesi egyház lelkészét és gondnokát, hogy a néhai Tömöry Mihály-féle életbiztositási kötvény értékét, — melyet az első magyar biztositó-társaság, a mezőturi kir. járásbirósághoz letétbe helyezett — átvehesse s a megtörtént leszámolásról hozzám jelentést terjeszszen be.

3. Junius 13-án 401. szám alatt ágyai leánytanitóvá választott Csatári Lajos okleveles tanitót a beterjesztett választási jegyzőkönyv, nevezett tanitó oklevele és szolgálati bizonyitványai alapján ideiglenesen megerősitettem állomásán, melyet szeptember 1-én elfoglalni köteles.

4. Augusztus 13-án 485. szám alatt a püspöki hivatalhoz fölterjesztettem egyházmegyénk összes szükségletének kimutatását a vonatkozó ügyiratokkal együtt, továbbá a 3-ik és 4-ik osztályu lelkészi állomások kimutatását a következő jelentés kapcsában.“

Főtiszteletü és méltóságos püspök ur!

Hivatkozással 634. sz. leiratára, van szerencsém 1. ·/. a. zárva beterjeszteni a nagy-szalontai ev. ref. egyházmegye összes szükségleteinek kimutatását a vonatkozó ügyiratokkal együtt, — 2. ·/. a. a 3-ik és 4-ik osztályu lelkészi állomások kimutatását, kitüntetve minden lelkészi állomás fizetését, azon pénzértékben a mint az az egyházmegye által, lelkészi állomás osztályozása alkalmával megállapittatott.

Egyházmegyénk 98—1888 számu végzését ma is föntartja s ép ennek alapján összes szükségletét a következőkben mutatja ki:

I) Évjáradék.

11 lelkésznek	. . . . .	1213 frt — kr
6 tanitónak à 100 frt	. . . . .	600 „ — „
	Összesen :	1813 frt — kr

II) Épitkezésre s illetőleg abból eredt adósság törlesztésre:

Pankotának	1300 frt
Ménes-Gyoroknak	800 „
Szent-Leányfalvának	650 „
Boros-Sebesnek	2000 „
Remetének	400 „
F.-Tótnak	200 „
Bél-Zerind	200 „
Radna-Lippán lelkészlak és templomtelek s annak épités.	6000 „
Összesen :	11.550 frt

melyek mind első sorban szükségesek.

III) Állandó segélyre: . . . 370 frt

IV) Missiói segély:

B.-sebesi körnek	300 frt
Bokszegi tanitónak	100 „
Radna-lippai körnek	400 „
Erdőhegyi körnek	150 „
Összesen :	950 frt

Összes szükséglet	14,683 frt, melyből
épitési kölcsön	11,550 „
évjáradék: állandó és missiói segély	3133 „

A nagy-szalontai ev. ref. egyházmegyében levő III-ik és IV-ik osztályu lelkészi javadalmak kimutatása.

III-ik osztályuak:

1.	Ágya értéke	863 frt
2.	Árpád „	853 „
3.	Tárkány „	812 „
4.	Fenes „	812 „
5.	Nagy-Harsány „	808 „
6.	Vadász „	808 „
7.	Pankota „	800 „
8.	Zsadány „	775 „
9.	Szentleányfalva „	721 „
10.	Ant „	702 „
11.	Belényes „	660 „
12.	Bajj „	653 „
13.	Erdő-Gyarak „	603 „

IV-ik osztályuak :

1. Szemlak	értéke	563 frt	pótlandó	37 frt
2. Tamásda	„	550 „	„	50 „
3. K.-Apáti	„	549 „	„	51 „
4. B.-Ujlak	„	540 „	„	60 „
5. S.-Keresztur	„	530 „	„	70 „
6. Remete	„	516 „	„	84 „
7. Bél-Zerind	„	451 „	„	149 „
8. Boros-Sebes	„	447 „	„	153 „
9. Ménes-Gyorok	„	421 „	„	179 „
10 Szakáll	„	415 „	„	185 „
11. F.-Tót	„	405 „	„	195 „

Összesen : 1213 frt.

Helybenhagyó tudomásul vétetik. B. A.

62. Olvastatott az esperes által továbbított hivatalos pénzekről szóló következő számadás :

„Nagytiszteletü egyházmegyei közgyűlés!

Van szerencsém jelenteni, hogy egyházmegyénk utóbbi közgyűlése óta a következő *hivatalos pénzeket továbbitottam :*

Sorsz.	Idő	Okmány-szám	Megnevezés	Bevétel frt	Bevétel kr	Kiadás frt	Kiadás kr
	1891						
1	febr. 5.	61	1891. évi államsegélyül áttétetett	983	—	—	—
2	febr. 10.	ad 61	Államsegély lelkészi gyámintézetnek	—	—	603	—
3	ápr. 20.	233	„ szakáli lelkész-tanitónak	—	—	45	—
4	„ 20.	233/1	„ cserműi s.-lelk.-tanitónak	—	—	45	—
5	„ 20.	233/2	„ gyoroki lelk.-tanitónak	—	—	45	—
6	„ 20.	233/3	„ nyégerfalvai tanitónak	—	—	29	—
7	„ 21.	233/4	„ szintyei s.-lelk.-tanitónak	—	—	45	-
8	„ 22.	233/5	„ széplaki tanitónak	—	—	27	—
9	„ 22.	233/6	„ kisházai tanitónak	—	—	27	—
10	„ 23.	233/7	„ sonkolyosi lelkésznek	—	—	45	—
11	„ 23.	233/8	„ jánosfalvai tanitónak	—	-	27	—
12	máj. 16.	233/9	„ f.-tóti lelkésztanitónak	—	—	45	—
13	„ 1.	258	Egyházmegyei pénztárnok áttesz	174	07	—	—
14	„ 21.	ad 258	Főisk. átalakitási kamat s évi járadék	—	—	155	61
15	„ 21.	258/1	Főiskolai épitési költség	—	—	17	46
16	„ 21.	258/2	„ tápintézet részére	—	—	1	—
17	„ 11.	274	1891. közalapi ideigl és missiói seg.	1250	—	—	—
18	„ 14.	296	Lelkészeknek tőke seg. jár. 1891-ről	245	—	—	—
19	„ 12.	297	Missiói segély radna-lippai körnek	—	—	300	—
20	„ 14.	297/a	„ „ boros-sebesi körnek	—	—	300	—
21	„ 15.	297/1	„ „ erdőhegyi körnek	—	—	150	—
22	„ 15.	297/2	Ideigl. segély a szintyei l. egyháznak	—	—	50	—
23	„ 17	297/3	„ „ a m.-gyoroki egyháznak	—	—	150	—
24	„ 17.	297/4	Tőke seg. jár. m.-gyoroki lelkésznek	—	—	70	—
25	„ 18.	297/5	Ideigl. segély a cserműi l. egyháznak	—	—	100	—
26	„ 19.	297/6	Tőke segély jár. a szakáli lelkésznek	—	—	35	—
27	„ 19.	297/7	„ „ „ a f.-tóti lelkésznek	—	—	49	—
28	„ 24	297/8	Missiói segély bokszegi tanitónak	—	—	100	—
29	„ 26.	297/9	Ideigl. segély a pankotai egyháznak	—	—	50	—
30	„ 30	297/10	Tőke seg. jár. sonkolyosi lelkésznek	—	—	70	—
31	„ 30.	297/11	„ „ „ bélzerindi lelkésznek	—	—	21	—
32	jun. 5.	297/12	Id. seg. a szt.-leányfalvai egyháznak	—	—	50	—
			Összesen:	2652	07	2652	07

N.-Szalontán, aug. 2. 1891.

Szél Kálmán,
ev. ref. esperes.“

A számadás megvizsgálására Szathmáry Zsigmond és Bagdi János küldöttségként bizattak meg, kik is irásban beadott jelentésök szerint a számadást 1891. február 5-től junius hó 5-ig terjedő időtartamra megvizsgálták, azt teljesen rendben levőnek és okmányokkal igazoltnak nyilvánitják, minélfogva a felmentvényt e számadásra vonatkozólag esperes részére megadandónak véleményezik.

E jelentés alapján *esperes részére a felmentvény megadatik*, az iratok pedig levéltárba tétetni rendeltetnek. B. L.

63. Olvastatott az e. m. tanácsbirói kar következő véleményes javaslata a zsinati törvényjavaslatokról.

Elnöklő esperes előterjeszti, hogy miután a zsinati törvényjavaslat a bizottsági tagoknak már előzetesen megküldetett s igy elég alkalmok volt arra, hogy azzal kellőleg megismerkedjenek, feleslegesnek véli most az egyes §-oknak felolvasását; hanem ezek közül főként azokat emeli ki, a melyeknél a régi törvényektől *elvi fontosságu* eltérések mutatkoznak.

Ezen általános helyesléssel találkozott vélemény értelmében a bizottság letárgyalta a törvényjavaslatot és azon egyértelmüleg a következő módositásokat óhajtja tenni:

1. A 192. §. ezen kikezdése elé: „Megüresedik a lelkészi állomás“ e szavakat kivánja beilleszteni: *Miután a lelkész élethosszig választatik* — „megüresedik a lelkészi állomás“ sat.

2. A 212. §. következő szavai után: „A választás vezetésére az egyházmegyei elnökség egy világi és egy papi egyént nevez ki“ e szavak beékelendők: *kik a választás határideje előtt a választó egyházban kellő időben megjelenvén* — „a választók névsorát a presbyteriumtól átveszik“ sat.

3. A 276. §. következő kifejezése helyett: „Elnök az esperes, vagy egyházmegyei gondnok közül az“ sat. — e szavak teendők: *Elnök az esperes és egyházmegyei gondnok, ugy azonban, hogy ha mind két elnök jelen van, a hivatalára nézve idősebb vezeti a tárgyalást.* — Ugyanilyen értelmü változtatás teendő a 277. és 356 illetve 358. §-okon is, mint a melyek az egyházkerületi tanácsra és konventi biróságra vonatkoznak.

4. A 342. §. eme kifejezése helyett: „Elnök az esperes, vagy egyházmegyei gondnok közül az“ sat. — e szavak illesztendők be: *Elnök az esperes és egyházmegyei gondnok. Ha azonban mind két elnök jelen van, a hivatalára nézve idősebb vezeti a tárgyalást.*

Miután a 140. §-ban az mondatik ki, hogy a temetés az egyházkerület megszabott szertartásai szerint történjék, komolyan megfontolandó szavak emelkedtek az iránt, hogy miként lenne ellenőrizhető azon visszaélés, melyet némely helyeken, temetés alkalmával, nem egyházi hatóság vezetése és felügyelete alatt álló énekkarok, dalárdák, sokszor egészen világias és legkevésbé sem vallásos darabok eléneklésével elkövetnek?

Tisza Kálmán egyházmegyei gondnok ő nagyméltóságának közhelyeslással találkozott azon inditványa, hogy a lelkészek felügyelete ezekre is

kiterjesztessék, és a nem egyházi hatóság vezetése alatt álló énekkarok, dalárdák tartoznak az előadni szándékolt ének-darabokat *a helyi lelkésznek előlegesen bejelenteni* — elfogadtatik és az ide vonatkozó szabályrendeletet megalkotni hivatott egyházkerület gondoskodó figyelmébe ajánltatik.

Egyházmegyei közgyűlésünk a zsinati törvényjavaslatok módositására vonatkozó, felolvasott javaslatát a tanácsbirói karnak egész terjedelmében magáévá teszi, az erről felvett jegyzőkönyvet azonnal hitelesiti és azt az egyházkerületi közgyűlésre felterjeszteni rendeli. B. A.

64. Esperes beterjeszti a 13—1891. számu egyházmegyei végzés értelmében *a lelkész-állomások osztályozását javadalom arányában, a kegyeleti átalányok kimutatásával együtt*, a mint következik :

„A nagy-szalontai ev. ref. egyházmegyében levő *egyházak osztályozása*, a lelkészi jövedelem arányában, az egyházi törvény 187. §-a értelmében.

I-ső osztályuak.

Sarkad	Kegy. átalány	800	frt	Stóla	620	frt	Összesen	2220	frt
N.-Szalonta	„ „	500	„	„	500	„	„	1500	„
Komádi	„ „	470	„	„	440	„	„	1380	„
Kis-Pereg	„ „	500	„	„	250	„	„	1250	„
B.-Böszörmény	„ „	450	„	„	310	„	„	1210	„

II-ik osztályuak.

Nagy-Zerind	Kegy. átalány	470	frt	Stóla	194	frt	Összesen	1134	frt
Köte-Gyán	„ „	435	„	„	240	„	„	1110	„
Okány	„ „	417	„	„	271	„	„	1105	„
Tenke	„ „	430	„	„	200	„	„	1060	„
Geszt	„ „	450	„	„	150	„	„	1050	„
Ugra	„ „	440	„	„	167	„	„	1047	„
Arad	„ „	345	„	„	320	„	„	1010	„
Gyanta	„ „	420	„	„	160	„	„	1000	„
Fekete-Gyarmat	„ „	420	„	„	131	„	„	971	„
Erdőhegy	„ „	370	„	„	215	„	„	955	„
Mező-Gyán	„ „	390	„	„	170	„	„	950	„
Mező-Sass	„ „	380	„	„	148	„	„	908	„

III-ik osztályuak.

Ágya	Kegy. átalány	350	frt	Stóla	163	frt	Összesen	863	frt
Árpád	„	360	„	„	133	„	„	853	„
Tárkány	„	346	„	„	120	„	„	812	„
Fenes	„	350	„	„	112	„	„	812	„

N.-Harsány	Kegy. átalány	344	frt	Stóla	120	frt	Összesen		808	frt
Vadász	„ „	332	„	„	144	„	„		808	„
Pankota	„ „	270	„	„	35	„	„	575)	800	„
					és a	tanitóság		225)		
Zsadány	„ „	300	„	„	175	„	„		775	„
Szentleányfalva	„ „	325	„ 50	„	70	„	„		721	„
Ant	„ „	300	„	„	102	„	„		702	„
Belényes	„ „	299	„	„	62	„	„		660	„
Bajj	„ „	280	„	„	93	„	„		653	„
Erdő-Gyarak	„ „	255	„	„	93	„	„		603	„

IV-ik osztályuak.

Szemlak	Kegy. átalány	255	frt	Stóla	53	frt	Összesen		563	frt
Tamásda	„ „	250	„	„	50	„	„		550	„
K.-Apáti	„ „	234	„	„	81	„	„		549	„
B.-Ujlak	„ „	230	„	„	80	„	„		540	„
S.-Keresztur	„ „	220	„	„	90	„	„		530	„
Remete	„ „	236	„	„	44	„	„		516	„
Bél-Zerind	„ „	208	„	„	35	„	„	tanits.	451	„
Boros-Sebes	„ „	210	„	„	27	„	„	—	447	„
Ménes-Gyorok	„ „	200	„	„	21	„	„	„	421	„
Szakál	„ „	200	„	„	15	„	„	„	415	„
Fekete-Tót	„ „	190	„	„	25	„	„	„	405	frt.

E beterjesztett osztályzat és kegyeleti átalány kimutatása változtatás nélkül elfogadtatván: jegyzőkönyvben közzététetni rendeltetik, s az 1892-ik év január 1 – 1897. január 1-ig számitott 5 évi időtartam alatt kötelező erőre emeltetik. B. A.

65. Tárgyaltatott Bökényi János aradi volt lelkész folyamodványa mely szerint folyamodó elismeri, hogy ő a 8—1879. számu egyházmegyei és a 176—1880. számu egyházkerületi végzések által az *aradi lelkészségtől itéletileg elmozdittatott*. Azonban 12 év leforgása után, mely idő alatt, ha vétkezett is, megbünhödött — és mert szőlőbirtokból álló magán vagyona a filoxera pusztitása miatt *most már értéktelenné lett* és nem jövedelmez, azon kérelemmel fordul közgyülésünkhöz, illetve az egyházmegyei birósághoz: „miszerint vegzésileg méltóztassék — az utólagosan benyujtandó iratok alapján, melyekből ártatlansága ki fog tünni — folyamodót *az aradi ev. ref. egyház lelkészi hivatalába visszahelyezni*, mert a lelkészválasztási kötvény is az élethossziglani választást mutatja".

Folyamodó azonban f. évi aug. 11-én keltezett levelében arról értesiti az esperesi hivatalt, hogy a folyamodványában kilátásba helyezett mellékleteket sem az esperes kezeihez, sem az egyházmegyei közgyűléshez *nem juttathatja el.*

Végre az iránt is kérelmez folyamodó, hogy intézkedjék ugy egyházmegyénk közgyűlése, hogy ő, neje és kiskoru gyermekei a gyámintézeti alapszabályok szerint gyámdij jogosultsággal birjanak s 21 évi befizetése alapján, néhány évi hátralékának befizetése mellett -- kegydijban részesüljenek.

Egyházmegyénk közgyűlése kimondja, hogy folyamodónak jelen folyamodványában ecsetelt helyzete, felsorolt indokai egyátalában nem javalják azt, hogy a 176—1880. számu egyházkerületi végzés által jóváhagyott, 8--1879. számu itéletét megváltoztassa vagy felóldja, annyival is inkább, mert *az aradi lelkészi állomás be van töltve.*

Minthogy azonban folyamodó a hivatolt itélet által *csakis az aradi lelkészségtől mozdittatott el;* minthogy papi oklevele mind ez ideig hivatalosan hatályon kivül nem tétetvén, érvényben van, s folyamodónak lelkészi jellege megmaradt: valamint eddig nem volt, ugy ezután sem lesz semmi akadálya annak, hogy folyamodó *az egyházi törvények által megszabott feltételek megtartása mellett — az egy aradi lelkészségen kivül — más*, üresedésben levő *lelkészi állomásra pályázhasson.*

A lelkészi gyámintézet jótéteményében való részesülés iránti kérelmével pedig folyamodó utasittatik, hogy e tekintetben a gyámintézeti választmányhoz forduljon. B. A.

66. A radna-lippai egyház nevében és megbizásából lelkész és gondnok 6000 forintnyi tőkekamat segélyt kér, mely összegből 3000 forintot a megvételre kiszemelt lelkészlak és imaházul szolgálni fogó telek és épület árába, — 1000 forintot, annak czélszerü kijavitására, 2000 forintot pedig az elégtelen lelkészi javadalom emelése czéljából fekvőség vásárlására szándékoznak forditani. Az 1·5% évenkénti pontos fizetését ugy a presbyterium, mint az egyházközségi közgyűlés egyhangulag elvállalta.

Az alakulás nehézségeivel küzdő egyháznak eddig tanusitott buzgóságára és áldozatkészségére — a hivek legnagyobb részének szegény voltára való tekintetből kérelmezők folyamodványát az iratokkal együtt egyházmegyei közgyűlésünk *meleg pártfogással terjeszti fel* az egyházkerületi közgyűlés utján a főtiszteletü konventre. B. A.

67. A kisperegi ev. ref. egyház, hasznavehetetlenné vált régi szélmalma helyett egy gőzmalom felállitásához kér engedélyt s az e tárgyban hozott presbyteri, egyházközségi végzéseket bemutatja.

Ezen határozatok szerint:

a) az egyház két beltelke árverésen eladatik s annak ára a Gulyás Zsuzsánna-féle alapitványnyal együtt a gőzmalom épitési költségeire forditatik.

b) a szélmalom téglaanyaga a gőzmalomhoz lesz felhasználva.

c) tekintettel arra, hogy a gőzgépet, kazánt, malomberendezési eszközöket Víg István és több társai, egyháztagok saját felelősségükre megvásárolták, a Nicholson czégnél 10,215 frt erejéig váltó-kötelezettséget vállaltak, —a presbyterium és egyházközség, utóbbi 17 szavazattal 2 ellenében kimondotta, hogy a megbizottak eljárását magáévá teszi, a létrejött ügyletet az egyház tényének tekinti, a megvásárolt gőzgépek és felszerelések átvételére, a vételár megfizetésére az egyházat kötelezi; a megbizottak, mint közvetlenül terhelt adósok irányába mindenféle károkért az egyház szavatol s beleegyezik, hogy a vételár saját ingatlan javaira bekebeleztessék.

d) a gőzmalom jövedelme mindaddig, mig a vételár kifizetve nem lesz, ezen adósság törlesztésére fordittatik.

e) azon esetre pedig, ha a jövedelem a kölcsön törlesztését és egyéb kiadásokat nem fedezné, a hiányzó összeg, egyéb szükségletekkel együtt, a pénzbeli egyházi adóban birtokaránylag lesz kivetve már jövő évtől kezdve.

Ezzel kapcsolatosan felolvastatott *Bedrich Lajos presbyter külön véleménye*, mely szerint a tervezett egész vállalatot, több rendü indokoknál fogva, az egyházra hátrányosnak tartja s a gőzmalom felállitását — az egyházi törvény 28. §. 14 pontjára utalás mellett — határozottan ellenzi.

A kisperegi egyház augusztus 8-án kelt ujabb beadványában előterjeszti, hogy az eddigi megállapodásoktól eltért. A gőzmalmot, nem mint előbb tervezve volt, hanem Korka István és 9 társa egyháztagokkal társaságban közös költségen kivánja felállitani. Az épités, fenntartás és az adósságok terhét felerészben a társaság, felerészben az egyház viselendi s a tulajdon és jövedelem is ugyan ilyen arány szerint fog megosztatni.

Egyebekben az előző végzések intézkedéseit egészen fenntartja, jóváhagyatni kéri.

Bemutatja a költségvetést, mely szerint az épitkezés 3200 forintba kerül s ebből az egyházra néző felerész teher készpénz, haszonbér, adakozások, ócska anyag, termények és ingatlan eladása által összesen 2031 frt 85 kr fedezettel van biztositva.

Beható tanácskozások után a közgyűlés teljes mértékben méltányolja, hogy ha már a szélmalom további fenntartása veszteséggel jár, folyamodó egyházközség más úton igyekszik az elvesztett jövedelmet kipótolni. De a bemutatott tervezetet egyátalán nem tartja elegendőnek, hogy erre támaszkodva egy ilyen nagyszabásu vállalat létesitéséhez az engedélyt megadhatná. Mert nincsenek kéznél megbizható adatok, melyekből egyházmegyénk teljes megnyugvást merithetne, hogy a gőzmalom jövedelme a kezeléssel járó terheket, kiadásokat fedezni fogja. És a felől sincs kellőképen tájékozva, minő alapra lennének fektetve folyamodó egyház, mint feles részvényes jogai, kötelezettségei a tervezett társas viszony keretében?

Ugyanazért, mielőtt a beadvány ama részéhez szólana, mely a gőzmalom felállitásának engedélyezését kéri, — *az előadó javaslatától eltérőleg* Fábián László tanácsbiró elnöklete alatt Márk Ferencz, Sántha István tanácsbirák és Szathmáry Zsigmond egyházmegyei képviselő személyében küldöttséget bizott meg azzal, hogy a kérdést helyszinen tüzetes vizsgálat tárgyává tenni s egyfelől a nevezett gőzmalom *forgalmi viszonyairól, befektetési* és *kezelési költségeiről*, a *remélhető jövedelem mérvéről*, másfelől pedig *a társas viszony miként beosztásáról, feltételeiről, az egyházra néző jogok, kötelezettségek miben állásáról, körülményes tájékozást* szerezni s a találandókhoz képest *véleményes jelentést* adni sziveskedjék. Ezen jelentés beérkeztével fogván egyházmegyei közgyűlésünk maga utján a kérelem tárgya felett *érdemleges* határozatot hozni.

A mi végre a malomtelek és épületanyag eladása iránti kérelmet illeti, miután igazolva lett, hogy a szélmalom veszteség nélkül tovább fenn nem tartható, *ezen javak eladására az engedély megadatott* ugy azonban, hogy mivel a vételár magát a törzs vagyont fogja helyettesiteni, mint ilyen a fennálló szabályok értelmében lesz kezelendő s ezen határozatnak a főtiszteletü egyházkerület általi jóváhagyása törvény értelmében bevárandó. S. I.

68. A számvevőszék beterjeszti a pótlás végett kiadott mult évről szóló egyházgondnoki számadásokat.

Miután a tenkei, cserményi, árpádi, szemlaki és okányi egyházgondnokok a számadást a kivánt adatokkal utólagosan kipótolták, a számvevőszék által helyesnek talált számadás terhe alul felmentetnek.

Valamint felmentetett a feketetóti egyházi gondnok is, ki a számadást megvizsgálás alá utólagosan terjesztette be.

A körösszegapátii egyházgondnok *személyes felelősség terhe alatt* utasittatott, hogy mindeddig be nem érkezett számadását legkésőbb ez év deczember 1-ső napjáig *beterjeszteni el ne mulaszsza.* S. I.

69. A számvevőszék bemutatja a szentleányfalvai egyház tulajdonát képező alapok jegyzékét, mely szerint 1891 január 1-én a buzaalap 2771, árpaalap 2139 litert, készpénz 156 frt 84 krt tett.

Tudomásul vétetett, utasittatván a szentleányfalvai egyház elöljárósága, hogy jövendőre ne csak *egyszerü* kimutatást terjeszszen elő, de arról is *körülményes* jelentést tegyen, hogy a jegyzékben elősorolt alapok miképen kezeltetnek? S. I.

70. Előterjesztetett az erdőhegyi ev. ref. egyház jelentese, mely mellett bemutatja a hagyományokról s az egyház által időnkint megtakaritott pénzekről szóló kimutatást.

Tudomásul szolgál, hogy a hagyományokból s időnkénti megtakaritásokból alkotott törzsalap állaga 1892. május 1-ig terjedőleg tőkében és kamatokban összesen 2142 frt 35 krt tesz.

A közgyűlés figyelmébe ajánlja jelentő egyházközségnek, hogy az alapok számadását jövendőre *a naptári év végén zárja le* s az állagot is ezen időponttól mutassa ki. S. I.

71. Olvastatott a tanitói segélyegylet választmányának 1891. május 19-én s illetve 20-án kelt választmányi és közgyűlési végzése, mely szerint az ágyai magtáros által okozott kár 736 frt 17 kr erejéig Jakab József örökösei által kellőképen biztosittatott; a pótlólog megállapitott 174 frt 01 kr kárkülönbözetből 10 frt 07 kr, külön adomány által fedezve van, a még hiányzó 163 frt 94 krt pedig a segélyegylet 62 részvényes tagja fogja az egyesület pénztárának megtériteni egyenkint 2 forint 65 krajczárjával.

Miután a segélyegylet május 20-án kelt közgyűlési határozata ellen, mely 163 frt 94 kr erejéig az egyesület részvényes tagjait tette felelőssé, az egyházmegyéhez felebbezés be nem érkezett, a kár többi része pedig kellőképen biztositva lett, a segélyegylet intézkedése jóváhagyást nyert. Miről oly figyelmeztetéssel értesittetik, hogy az illetők által elvállalt kötelezettségek pontos teljesitését hivatalos tisztéhez képest szigoruan ellenőrizze. S. I.

72. A tanitói segélyegylet elnöke Varga Károly jelentést tesz az egylet 1890/1. évi anyagi és szellemi állapotáról.

A felolvasott jelentés észrevétel nélkül tudomásul vétetett. S. I.

73. A tanitói segélyegylet beterjeszti:

1. Szabó József pénztáros számadását 1890. május 1-től, 1891. május 1-ig terjedő időről, mely szerint az összes bevétel 19,145 frt 02 krt, kiadás 1291 frt 67 krt s az egylet kamatozó tőkepénze 1891. május 1-én 18,123 frt 35 krt tesz.

2. Balogh József ágyai h. magtáros számadását ugyanazon időről, mely szerint az ágyai magtár 57 kötelezvényre kiadott tiszta buzában 1891. május 1-én 140·66 és 33 kötelezvényre kétszeres buzában 58·89 hliterrel rendelkezik. Végre

3. Bakk János, mint a szalontai magtár kezelőjének ugyanazon időről

vezetett számadását, mely a búzaalapot 1891. május 1-én 37.18 hectoliterre mutatja ki 371 frt 72 kr pénzértékben 14 adósnál elhelyezve.

A közgyűlés *tudomásul veszi*, hogy a tanitói segélyegylet hivatalos közegei számadását saját hatáskörében átvizsgálta, helyesnek találta, május 19-én s illetve 20-án kelt választmányi és közgyűlési határozata által jóváhagyta s az illetők részére a felmentést kiadta. S. I.

74. A nagyszalontai ev. ref. egyházmegyei tanitói segélyegylet ujonnan átdolgozott alapszabályait beterjeszti.

Az alapszabály *megerősitést nyert* s a segélyegylet idevonatkozó közgyűlési határozatával együtt jóváhagyás alá a magas miniszteriumhoz felterjesztetik. S. I.

75. A szent-leányfalvai egyház, épitkezésből fenmaradt adósságának törlesztésére, 250 forint közalapi segélyt kér.

Egyházmegyei közgyűlésünk, — ezen szegény eladósodott s számban is megfogyatkozott telepitvényesekből álló egyházat, tekintettel épitkezésből származott adóssági terhére, 70 forint közalapi segélyre ajánlja. N. I.

76. A tamásdai egyház, adóssága törlesztésére, 301 forint 50 kr közalapi segélyért folyamodik.

Folyamodó egyház, tekintettel adóssági terhére s más felekezetek közt élő csekély népességére, 50 forint közalapi segélyre ajánltatik. N. I.

77. A pankotai egyház, templom, iskola és lelkészlak épitéséből származó adóssága törlesztésére, 150 forint közalapi segélyért kérvényez.

Kérelmező egyházat, — tekintettel a multból — épitkezési kölcsön czimen reá nehezedő adósságára, csekély számu, nagyobb részt szegény s más ajku felekezetek közt élő tagjaira 100 forint közalapi segélyre ajánlja egyházmegyei közgyűlésünk. N. I.

78. A szintyei leányegyház, tanitójának fizetésére 100 forint közalapi segélyt kér.

A más ajku s felekezetü lakosok közt három év óta missiói föladatot teljesitő, — iskoláját szépen fejlesztő, s önerejéből fennállani képtelen leányegyház, iskolafentartás czimen 100 forint közalapi segélyre *melegen ajánltatik*. N. I.

79. A ménes-gyoroki egyház, iskolaépitésből eredő adóssága törlesztésére, s a filoxera pusztitása folytán véginségre jutott szegény vinczellé-

rekből álló gyülekezete fentarthatása végett, 800 forint közalapi segélyt kér.

A számban megapadt, vinczellérekből álló, adósággal küzdő, más felekezetek közt élő s végnyomorral küzdő egyházat 200 forint közalapi segélyre *melegen ajánlja* egyházmegyei közgyűlésünk. N. I.

80. A cserméi leányegyház önfentartási czélra 120 forint közalapi segélyt kér.

A más ajku felekezetek közé ékelt, missiói hivatást teljesitő, iskolát fentartó s fejlődő zsenge leányegyházat, mivel önerején fen nem tarthatja magát, 100 forint közalapi segélyre ajánlja egyházmegyei közgyűlésünk. N. I.

81. A bélzerindi egyház, templomépitésre 300 forint közalapi segélyt kér.

Beadott közalapi segély kérvénye, az *alaki kellékek teljes hiánya miatt*, nem tárgyalható. N. I.

82. Oláh Ferencz, Oláh Mihály és Borbély Gábor sarkad-ősi lakosok, annak előterjesztésével, hogy iskolára van szükségök, s annak előrebocsátásával, hogy a sarkadi egyház — mely temetőhelyet is vásárolt számukra — 100 forintot ajánlott az Ősi pusztán beállitandó tanitó javadalmazására — iskola állitásért folyamodnak, kérve egyházmegyénket, hogy e czélra a közalapból segélyt eszközöljön ki számukra.

Beadott kérvény, közalapi segélynyerés czéljából a főtiszteletü és méltóságos konventhez — *az alaki kellékek teljes hiánya miatt* föl nem terjeszthető. Tekintve azonban, hogy iskola hiánya miatt a 30 házból s ennél több családból álló Ősi puszta lakosai közül, a kérvény szavai szerint is csak „nehány bir egy kevés iskolai oktatással"; tekintve, hogy az Ősi puszta lakosai a sarkadi anya egyházhoz tartoznak: folyamodók utasittatnak, hogy kérelmökkel első sorban is a kedvező anyagi helyzetben levő sarkadi anyaegyházhoz forduljanak. N. I.

83. A szintyei leányegyház iskolájának fentartására, Nagy Sándor felügyelő lelkész, „legalább is" az eddig élvezett segélyadomány megadását kéri ugy az államsegélyből, mint az ev. ref. segélyegylettől.

A missiói föladatot teljesitő s idegen nemzetiségek közt működő szintyei leányegyház iskolája csakis segélyezés mellett levén fentartható, s eddigi fejlődésének megfelelőleg továbbra is fejleszthető: folyamodó lelkész segélykérvénye egyfelől *meleg pártolással* terjesztetik föl egyházmegyénk közgyülése által a főtiszteletü egyházkerület közgyü-

léséhez, másfelől pedig áttétetik egyházmegyénk államsegélyt kiosztó bizottságához is *segélyadás végett.* N. I.

84. Szondy György mint a gyantai anya egyházhoz tartozó Kisháza és Széplak leányegyházak felügyelő lelkésze kéri, hogy a már négy éven át „fuvardíj" czimen általa élvezett s a ref. segélyegylet pénztárából kiutalt 50 forint segély, ez évben is adassék meg részére.

Folyamodó lelkész kérelme, tekintettel a gyantai anyaegyháztól távollevő s idegen felekezetek közé ékelt Kisháza és Széplak leányegyházak lelkészi gondozásának szükséges voltára, s tekintettel arra, hogy a felügyelő lelkész rendelkezésére fuvart állitani magok az érdekelt leányegyházak szegénységök miatt nem kötelezhetők, s e látogatás utiköltségével sem a szerény jövedelmü lelkész, sem az anyaegyház jogosan nem terhelhető : egyházmegyénk közgyűlésének *ajánlatával* terjesztetik föl a főtiszteletü egyházkerület közgyűléséhez. N. I.

85. Hajdu Elek vadászi lelkész, mint a cserméi leányegyház, s több szórványokban lakó s örvendetesen szaporodó ev. ref. vallásu hivek felügyelő lelkésze kéri, hogy a magyar ref. segélyegylet pénztárából „útiátalány" czimen 50 forint adassék részére.

Folyamodó lelkész kérelme, tekintettel arra, hogy szerény jövedelme s népes családja miatt nem terhelhető a már 543 lélekre szaporodott s szórványokban élő hitsorsosok szükséges látogatása s felügyeletével járó utiköltségek viselésével; tekintettel továbbá folyamodó lelkésznek ugy a cserméi leányegyházban, mint a szórványokban eddig kifejtett *sikeres* működésére : egyházmegyénk közgyűlése által *meleg ajánlattal* terjesztetik föl a főtiszteletü egyházkerület közgyűléséhez. N. I.

86. A ménes-gyoroki presbyterium folyó évi julius 26-án 5. szám alatt hozott végzésében inditványozza, hogy egyházmegyénk nyári közgyűlése ezentul fölváltva Aradon és Belényesen tartassék. Inditványa megokolásában hivatkozik a Belényes és Aradvidéki egyházak szegénységére, melyeknek e miatt se lelkészi, se világi küldöttei — *útiköltség hijján* — nem jelenhetnek meg a gyűléseken; hivatkozik a központtól való távolságra, mely miatt a magukat helyettesiteni sem tudó lelkészek kénytelenek lemondani joguk gyakorlásáról. Fölhozza, hogy egyháztársadalmi tekintetben is előnyös lenne, ha a tisztán magyar ev. ref. egyházat p. o. Aradmegye intelligens közönsége, mint a magyar hazafiság és magyar nemzeti közmüvelődés egyik elsőrangu zászlóvivőjét megismerhetné, s igy annak támogatására mintegy ösztönt nyerne; „de meg az ott levő kisded és szegény egyházak

s egyháztagok is erősödnének az önbizalomban s vallásos és egyházi kötelmeiknek átérzésében."

Egyházmegyei közgyűlésünk, az inditványban fölsorolt indokok meghallgatása után is ragaszkodik 29—1875. számu azon határozatához, melyszerint *a vándorgyűlések helyett, a központi fekvésü N.-Szalontán tartja évi rendes közgyűléseit.* N. I.

87. Olvastatott a pankotai presbyterium folyó évi julius 19-én tartott ülésének 1. szám alatt hozott végzése, melyszerint az egyház, épitkezésből fenmaradt s 8%-os kamatteherrel járó 300 forint tőketartozását, 6%-os kölcsönnel cserélte föl.

A pankotai presbyterium ezen intézkedése jóváhagyatik, s végmegerősités végett az egyházi törvények értelmében a főtiszteletü egyházkerület közgyűléséhez fölterjesztetik. N. I.

88. Beterjesztetett a sarkadi egyház által ujonnan szervezett kántori állomás díjlevele három példányban, valamint az erre vonatkozólag hozott presbyteri s egyházközségi végzés.

Egyházmegyénk közgyűlése, — a midőn *dicsérettel emeli ki* a sarkadi egyház előljáróinak — népes egyházukban az önálló kántorság immár égető szükséggé vált felállitásával kimutatott *buzgóságát* s az egyház és intézményei fölvirágzására hozott *áldozatkészségét*, — a három példányban beterjesztett s szabályszerüleg kiállitott díjlevelet jóváhagyja, s végmegerősités végett a főtiszteletü egyházkerületi közgyűléshez fölterjeszti. N. I.

89. A gyantai egyház előljárói kérik, hogy a Somogyi József fitanitó személyéhez kötött javadalmazásra 63 forint 3 köböl buza, 3 köböl tengeriben megajánlott fizetésjavitási összeg előállitása végett, minden házaspárra évi 24 kr, 2 liter buza, 2 liter tengeriből, minden özvegyre ezeknek feléből álló rendkivüli egyházi adó kivetését engedélyezze egyházmegyénk közgyűlése, továbbá, hogy az eddigi fél véka szemes tengeri tandíj, egy véka szemes tengerire legyen emelhető.

Kérik továbbá, hogy mivel a czélbavett fizetésjavitás a fitanitó részére már ez év utolsó harmadában folyóvá teendő, jogosittassék fel az egyház már ez évre is, az évi összeg egyharmadának beszedésére; végül kötelezttessék folyamodó egyház előljárósága, hogy e fizetésjavitási kötelezettsége fennállásáig, ez engedélyt kivételesen az egyházmegye nyári közgyűlésétől vagy az esperesi hivataltól évről-évre ujból kérelmezze.

Folyamodó egyház kérelmének helyet ad egyházmegyénk közgyűlése, s tudomásul vevén folyó év junius 14-én tartott egyházközségi gyűlésének 1. szám alatt, majd folyó

év julius 12-én tartott presbyteri gyűlésének 3. szám alatt, ugyszintén folyó évi julius 19-én tartott egyházközségi gyűlésének 1. szám alatt a *Somogyi József fitanitó személyéhez kötött* fizetésjavitás tárgyában hozott végzéseit: az egyházi törvények 20. §. c) pontja, valamint 233. §-sa értelmében megengedi, hogy a személyhez kötött fizetésjavitás alapjául szolgáló s minden házaspárra 24 kr, 2 liter buza s 2 liter tengeriben, minden özvegyre ez összegek felében megállapitott pótegyházi adó egyharmadát, már e folyó évre kivethesse s beszedhesse, nemkülönben, hogy a pótadót emlitett kulcs szerint a jövő 1892-dik évre is kivethesse s beszedethesse, fentartván törvényadta jogát ahoz, hogy ez engedély megadását évről-évre saját elhatározásától tehesse függővé. N. I

90. Kötegyáni lelkész Kolumbán Áron, a kötegyáni ev. ref. egyháznál rendszeresitett 3-ik tanitóság díjlevelét három felbélyegzett példányban és egy másolatban megerősités végett beterjeszti. Mellékelve van a kötegyáni ev. ref. egyház presbyteriuma 1891. julius hó 19-ik napján tartott gyűlésének 18. számu határozata, melyben a segédtanitói állás harmadik tanitóság czimen rendszeresitettnek kimondatott s az ujonnan kiállitott dijlevél jóváhagyatott.

A tanügy előmozditását czélzó intézkedése a kötegyáni ev. ref. egyház presbyteriumának *örvendetes tudomásul vétetik*; a bemutatott díjlevél — miután a közoktatási kivánalmaknak megfelel — jóváhagyatik s végső megerősités végett az egyházkerületi közgyűléshez felterjesztetni határoztatik. B. L.

91. A tamásdai ev. ref. egyház nevében Bethlendi Sándor lelkész és Gazsó János gondnok, az egyházi melléképületek befedhetése czéljából 205 frt 15 kr összegnek az egyháztagokra kivethetését engedélyezni kérik.

Csatolják az egyháztagokra már elkészitett kivetési kulcsot, az adózók névsorát, a kivetést jóváhagyó presbyteri és egyházközségi közgyűlési határozatokat, melyek szerint a kivetés még ez évben beszedetni s felhasználtatni szándékoltatik

Mivel a 205 frt 15 kr ideiglenes adókénti kivetését ugy a presbyterium, mint az egyházközségi közgyűlés az egyház tulajdonát képező épületek befedése czéljából egyhangulag elhatározta: a kivetés a bemutatott adókulcs szerint t. i. egy hold földre 20 krajczár, egy személyre 30 krajczár engedélyeztetik; az adókulcs az egyháztagokra kötelező erejüvé emeltetik, azonban ugy, hogy az egyházi előljáróság ez ideiglenes kivetést még ez év folyamán

szedje be, a beszedett összegek s azok hova fordításáról szóló számadást pedig a jövő közgyűlésre terjeszsze be. B. L.

92. Boros-sebesi ev. ref. lelkész Szilágyi Sándor s gondnok Mózes Mihály kérvényt adnak be, melyben előadják, hogy az egyház különbféle rendkivüli szükségletei fedezése czéljából az 1891. évre a párbér 1 forint 20 krajczárról 2 forintra emeltetett fel a presbyterium és egyházközségi közgyűlés által.

Csatolvák az 1891. julius 4 én kelt VI. számu presbyteri és 1891. julius 12-én kelt I. számu egyházközségi közgyűlési jóváhagyó határozatok. Kérik, hogy ez intézkedése az egyházi előljáróknak az 1891. évre hagyassék jóvá.

Tekintettel a boros-sebesi ev. ref. egyház helyzetére hogy rendkivüli szükségletét fedezhesse, az egyház sulyos adósságokba ne jusson: a párbér felemelés 1 frt 20 krról 2 frtra — a mennyiben azt ugy a presbyterium, mint az egyházközségi közgyűlés egyhangulag elhatározta az 1891. évre engedélyeztetik s a kivetés az egyháztagokra kötelező erejüvé emeltetik.

Figyelmeztetik azonban a boros-sebesi ev. ref egyház elöljársága, hogy az adó felemelés csakis az 1891. évre érvényes, jövőre nézve pedig az egyházi adókulcs netáni változtatását jóváhagyás végett idejében terjeszsze be a közgyűléshez. B. L.

93. Ugyancsak boros-sebesi lelkész s gondnok bejelentik, hogy a Szilágyi Sándor lelkész által adományozott ezer forintból a lelkészi lak épitése folyamatban van. A mennyiben pedig az épitkezéshez szükséges anyagok lelkész által szereztetnek be, azok ára, valamint a munkálatok mennyisége most még nem tudhatók: engedélyt kérnek arra, hogy egy rendszeres terv és költségvetéssel ellátott s az 1000 forint mikénti felhasználásáról szóló rendszeres számadást csak az ez évi egyházi számadásokkal terjeszthessék és tehessék meg a közgyűléshez.

Folyamodók kérelmének hely adatik s megengedtetik, hogy a Szilágyi Sándor lelkész által adományozott 1000 forint mikénti felhasználását feltüntető terv és költségvetéssel ellátott s okmányokkal igazolandó számadást, az ez évi gondnoki számadással egyideüleg terjeszszék be megvizsgálhatás végett az esperesi hivatalhoz. B. L.

94. Márk Ferencz és Fábián László egyházmegyei tanácsbirák, mint egyházlátogatók a szentleányfalvai uj iskola épitése s a lelkészlak kijavitására vonatkozó jelentésöket az 1891. április hó 2-án tartott egyházmegyei közgyűlés 39., 40. számu végzésekben foglalt kiküldetés folytán beterjesztik.

E szerint az uj iskola épület Halmay Andor aradi épitész által megvizsgáltatott, a szakértő vélemény szerint azon épitkezések, melyek az iskolánál az eredeti tervtől eltérőleg eszközöltettek indokoltak, helyesek és az épület szilárdsága végett szükségesek voltak. Az egész épület egyébként szilárd, jól készitett. A változtatás 115 frt 12 krnyi többletet okozott, azonban szakértő szerint a költség többlet az épület előnyére kétszeresen számitható.

A lelkészlaknál a konyha és kamara kiépitése, ugy a szakértő, mint az egyházlátogató küldöttség részéről is elodázhatlannak jeleztetik.

A jelentés szerint a szentleányfalvai egyház adóssága 1893. január 1-sőre teljesen törlesztve lesz.

Az iskola felszerelésre adományozott, azonban iskola épitésre felhasznált 86 forintra menő összegre nézve, a küldöttség kötelességévé tette a presbyteriumnak, hogy az elköltött összeget a jövő évi költségelőirányzatba vegye fel, azt eredeti czéljára forditsa s arról az esperesi hivatalnak, annak idején jelentést tegyen.

A szentleányfalvai ev. ref. egyház presbyteriuma felhatalmaztatik, hogy a Fekete Bálint által épitett iskolaépületet átvehesse s vegye át.

Az iskola felszerelésre adományozott 86 forint elköltött összeget, a jövő évi költségelőirányzatba vegye fel; annak behajtása s az eredeti czélra forditására nézve a presbyterium és egyházközségi közgyűlés egyetemleges felelőssége továbbra is fentartatik.

Utasittatik az egyházi előljáróság, hogy erre vonatkozólag annak idején az esperesi hivatalhoz jelentést tegyen.

A lelkészlak konyha és kamarájának kijavitása megengedtetik, utasittatik azonban az egyházi előljáróság, hogy az épitkezéshez szükségelt 286 frt 66 kr összegre mutassanak ki reális fedezetet, arról gondoskodjanak s mindezekről az espereshez jelentést tegyenek. B. L.

95. Szondy Géza szent-leányfalvai ev. ref. lelkész beterjeszti a szt.-leányfalvai lelkészi ujonnan kiállitott díjlevelet három felbélyegzett példányban s a régibb díjlevelet másolatban s kéri annak megerősitését. Mellékli a szent-leányfalvai egyháztanács jóváhagyó határozatát.

A 303/1882. számu egyházkerületi végzés folytán megállapitott ujabb díjlevél — miután fizetéscsonkitást nem tartalmaz — jóváhagyatik s végső megerősités végett az egyházkerületi közgyűléshez felterjesztetni határoztatik. B. L.

96. Olvastatott a sarkad-kereszturi ev. ref. egyház előljáróságának kérvénye, melyszerint az iskola-kert és udvara keritésének egyenesebb vonalba hozása végett Schiffer Sámuellel cserélt akként, hogy Schiffer Sámuel a saját kertjéből adott az egyháznak 35 □ ölet, az egyház pedig ezért

cserébe 24□ ölet. E cserét ugy a presbyterium, mint az egyházközségi közgyűlés a bemutatott jegyzőkönyvi kivonatok igazolása szerint jóváhagyta. Kérik a csere jóváhagyását.

A mennyiben a szándékolt csereügylet az egyházra nézve előnyös : az jóváhagyatik.

Utasittatik azonban a sarkad-kereszturi ev. ref egyház előljárósága, hogy a csere tárgyát képező területről készitsen a cserét telekkönyvileg is érvényesithető szerződést s térvázlatot s azokat a következő egyházmegyei gyűlésre terjeszszék be végső megerősithetés végett. B. L.

97. Böszörményi Károly árpádi ev. ref lelkész Balogh József árpádi fitanitót állásában megerősittetni kéri.

A bemutatott választási jegyzőkönyv alapján, melyből kitünik, hogy Balogh József oklevéllel bir s már három év óta működik — állásában végleg megerősittetik. B. L.

98. Kiss Sándor komádii kántor-fitanitó állásában végleges megerősitését kéri.

Oklevele, szolgálati bizonylata s a választási jegyzőkönyv alapján folyamodó állásában végleg megerősittetik. B. L.

99. Váczy Dezső bélzerindi segéd-lelkész az egyházmegyébe bekebeleztetését kéri.

1-ső és 2-ik képesitési oklevele alapján folyamodó az egyházmegye segéd-lelkészi karába bekebeleztetik. B. L.

100. Bod Ferencz szintyei ev. ref. káplán-tanitó az egyházmegyébe bekebeleztetését kéri.

1-ső és 2-ik képesitési oklevele alapján folyamodó az egyházmegye segéd-lelkészi karába bekebeleztetik B. L.

101. Püspöki körözött leiratok

levéltárba tétetni rendeltetnek. B. A.

102. Jelen gyűlés jegyzőkönyvének hitelesitésére

Szél Kálmán esperes elnöklete alatt Erdsey Sándor, Sántha István és Dr. Balogh Elek tanácsbirákat kéri fel közgyűlésünk. B. A.

A 67 és 75—89. számokat augusztus 21-én.

A 62 és 68—74, 90—100. számokat augusztus. 27-én.

Az 56—61 és 63—66, 101, 102. számokat szeptember 6-ik napján hitelesitették Nagy-Szalontán 1891. Szél Kálmán esperes, Ercsey Sándor, dr. Balogh Elek tanácsbirák.

A 67—74. számokat jegyzette **Sántha István** világi főjegyző.

A 62, 90—100. számokat jegyzette **Borbély László** világi aljegyző.

A 75—89. számokat jegyzette **Nagy Imre** lelkészi aljegyző.

Az 56—61 és 63—66, 101, 102. számokat jegyzette **Balog Ambrus** lelkészi főjegyző.

A fenti számoknak az illető jegyzők egyszersmind *előadói* is voltak.

Tárgymutató.

56. Gyűlési képviselők igazoltatnak.
57. A meg nem jelenőkről való jelentés tudomásul vétetik.
58. A tanácskozási sorrend megállapittatik.
59. Ferenczi Gedeon tanácsbiró lemond, s helyének betöltése elrendeltetik.
60. Esperesi jelentés a törvényszerü egyházlátogatásról.
61. Esperesi jelentés az elnökileg elintézett ügyekről.
62. Esperesi számadás a hivatalos pénzekről.
63. Zsinati törvényjavaslatokról a véleményes javaslat elfogadtatik.
64. Lelkészi állomások osztályozása; kegyeleti átalányok meghatározása.
65. Bökényi János aradi volt lelkész kérelme nem teljesithető.
66. A radna-lippai egyház 6000 frt tőke-kamat segélyre ajánltatik.
67. Kisperegi gőzmalom ügyének átvizsgálására bizottság küldetik.
68. Számvevő-szék jelentése.
69. Szentleányfalvai egyház az alapokról körülményes jelentést tegyen.
70. Jelentés az erdőhegyi alapokról.
71. A tanitói segélyegylet választmányának és közgyűlésének végzése az ágyai magtár kárának pótlásáról jóváhagyatik.
72. Jelentés a tanitói segélyegylet anyagi és szellemi állapotáról.
73. A tanitói segélyegylet pénztári és magtári számadásairól való jelentés tudomásul vétetik.
74. A tanitói segélyegylet uj alapszabályai jóváhagyatnak.
75. A szent-leányfalvai egyház 70 frt közalapi segélyre ajánltatik,
76. A tamásdai „ 50 „ „ „ „
77. A pankotai „ 100 „ „ „ „
78. A szintyei leány „ 100 „ „ „ „
79. A ménes-gyoroki „ 200 „ „ „ „
80. A cserméi leány „ 100 „ „ „ „
81. A bélzerindi egyház közalapi segély kérvénye nem tárgyalható.
82. Ősi puszta lakosai iskolaügyben a sarkadi anyaegyházhoz forduljanak.
83. Szintyei leányegyház ref. segélyegyleti és államsegélyi jótételben való részesülésre ajánltatik.
84. Szondi György ref. segélyegyletből 50 forintra ajánltatik.
85. Hajdu Elek „ „ „ „ „
86. Ménes-gyoroki presbyterium inditványa mellőztetik.
87. Pankotai presbyterium adósságát konvertálja.
88. Sarkadi önálló kántorság díjlevele jóváhagyatik.
89. Gyantai fitanitóság javadalma személyhez kötve emeltetik.

90. Kötegyáni 3-ik tanitóság díjlevele jóváhagyatik.
91. Tamásdai rendkivüli egyházi adó kivetése engedélyeztetik.
92. Boros-sebesi egyházi adó emelés engedélyeztetik.
93. Boros sebesi egyház a lelkészlak javitásáról való számadását év végével terjeszsze be.
94. Szentleányfalvai egyház épitkezése jóváhagyatik. Az iskola felszerelésre adományozott összeget az egyház téritse meg.
95. Szentleányfalvai lelkészi díjlevél jóváhagyatik.
96. Sarkad-kereszturi iskolatelek-részlet cseréje jóváhagyatik.
97. Balog József az árpádi fitanitóságban megerősittetik.
98. Kiss Sándor a komádii fitanitóságban megerősittetik.
99. Váczi Dezső bélzerindi segéd-lelkész bekebeleztetik.
100. Bod Ferencz szintyei segéd-lelkész-tanitó bekebeleztetik.
101. Püspöki leiratok levéltárba tétetnek.
102. Jegyzőkönyv hitelesitő bizottság alakittatik.